

ANKARA ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ

2015-2016 GÜZ DÖNEMİ ENGELLİLER KLİNİĞİ

FAALİYET RAPORU

AMAÇ

Türkiye'de engelli bireylerin hak ve özgürlüklerinden diğer bireylerle eşit ve tam olarak faydalanabilmeleri öncelikle toplum içinde görünür olmaları ile sağlanabilir. Bu görünürlük sivil toplum tarafından yürütülen kampanyalar ve farkındalık çalışmaları ile arttırılmaya çalışılmaktadır. Ancak, her ne kadar toplum içinde engelli bireylerin görünürlüğü arttırılmaya çalışılsa dahi, hukuk önünde ve özellikle hukuk uygulayıcıları nezdinde engelli bireyler görünür olmadıkları sürece hak ve özgürlüklerden eşit ve tam olarak faydalanmaları mümkün olamaz.

Hukuk uygulayıcıları, hak arayan davacıya, savunma hakkını kullanan sanığa, adaletin sağlanabilmesi için bildiklerini paylaşan tanığa, yalnızca engelli olması sebebiyle farklı muamelede bulunursa eşitlik ve adaletin sağlanması güçleşmektedir.

İşte tam da bu noktada, henüz herhangi bir ünvanın ağırlığı altında kalmayan hukuk öğrencileri ile "engellilik" üzerine konuşmak geleceğe yapılabilecek en verimli yatırımdır.

Tüm bu hususlar ise Engelliler kliniğinin amaçlarındandır.

İÇERİK

Oniki hafta süren klinik buluşmasında, hem engellilik, ayrımcılık gibi kavramlar üzerinde tartışılmış, , hem de gerek uluslararası gerekse de ulusal mevzuatta engelliler nerede duruyor sorusu cevaplandırılmaya çalışılmıştır.

1. Hafta: Engellilik ve Engelliliğe Dair Yaklaşımlar

2.Hafta: Ayrımcılık Yasağı ve Ayrımcılık Suçu

3. Hafta: Erişilebilirlik

4. Hafta: BM Engellilerin Haklarına Dair Sözleşme

5.-6. Hafta: Uluslararası Mevzuatta Engellilik; AİHS, BM Sözleşmeleri

7.-8. Hafta: Ulusal Mevzuatta Engellilik; Anayasa, Engelliler Hakkında Kanun, Medeni Kanun, İş Kanunu, Türk Ceza Kanunu, Borçlar Kanunu, v.s.

9. Hafta: Uluslararası mekanizmalara başvuru yolları ve bu kapsamda ulusal mevzuatın değerlendirilmesi

10. Hafta: Sivil Toplum ziyareti; Sesli Betimleme Derneği'ne ziyaret

11. Hafta:, Toplumsal cinsiyet, şiddet ve engelli kadın; İstanbul Sözleşmesi ve 6284 sayılı Kanun'un incelenmesi

12. Hafta: Engelliliğe ilişkin algılar ve yanlış inanışlar,

YÖNTEM

Derslerde genelde sunum, grup çalışması, tartışma yöntem olarak kullanılmıştır. Bunun yanında mahkeme kararlarının incelenmesi ve bazı konularda video kaydı izlemek de yöntem olarak kullanılmıştır.

sonuç

1-Klinik katılımcıları üzerindeki etkisi:

-Klinik dersini başarıyla bitiren öğrencilere sertifika verilmiştir.

-Klinik dersinin değişik aşamalarında kabul eden öğrencilere kimlik bilgileri saklı tutularak anket yapılmıştır.

"Engellilik" ile ilgili sorulara öğrenciler tarafından verilen bazı cevaplar şu şekildedir;

"Klinik dersine katılmadan önce engelliliğin engelli bireylere dayanan bir problem olduğunu düşünüyordum.Ancak, bu ders bana şunu öğretti; engellilik aslında engelli bireylre bu durumun yarattığı sorunları en aza indirmek için uygun koşulları sağlamayan insanların ürünü. Yani, engelli birey yoktur, engelli birey yaratan toplum, ülke yönetimi ve zihniyet vardır."

"daha önce engellilerin çekingen, mutsuz ve kengilerini hayattan soyutlamış olduklarını düşünüyordum. Ama, şimdi görüyorum ki bu durum tam tersiymiş. Eğitim hayatlarında da başarılı olacaklarını düşünmüyordum. Engelli olmayan birçok insandan daha başarılı olabileceklerini gördüm. Daha önce engelli deyince eve kapanmış, sosyal hayatı olmayan, iletişimi oldukça az bireyler aklıma gelirdi. Genelde yalnız takılan insanlar olduğunu düşünürdüm. Bu derslerden sonra özellikle hakkını aramaya çalışan daha bilinçli ve özgür bireyler olduğunu anladım. AİHM'e yapılan başvurular bence çok ilginç, çok cesurca."

"Engelli kişilerin duyu yetileri tam olan kişilere göre daha zor bir hayat yaşadıklarına inanıyorum. Bu gruba katılmadan önce engelli kişilerin hayatlarını bağımsız bir şekilde idare edebileceklerini bilmiyordum....Aslında engellerin insanların düşüncelerinde olduğunu daha da iyi anladım."

"Genel olarak engellilerin toplum tarafından kabul edilme sorunu yaşadığını görüyorum. Toplumda engellilere karşı bir dışlama ve duyarsızlık söz konusu. Yaşamlarını idame ettirirken çevresel problemlerle karşılaştıklarını ve çevrenin kendilerini zorladıklarını görüyorum. Toplumdaki bireylerin bakış açılarının, sosyalleşmekten uzaklaştırdığın, eve kapalı, kendine kapalı insanlar grubu oluşturduklarını görüyorum."

2-Klinik katılımcılarının etkisi:

-Klinik dersi kapsamında Sesli Betimleme Derneği'ne yapılan ziyaret sonrasında, öğrenciler tarafından ünlü mekan, resim ve fotoğrafların betimlemesi yapılarak ilgili dernek tarafından internet üzerinde yürütülen "kumbara" adlı kampanyaya katkıda bulunulmuştur.

-Sertifika alan öğrenciler, program bittikten sonra biraraya gelmeye devam etme kararı almıştır.

Öğrenciler tarafından Şubat 2016 itibariyle de telefonla ve engelsizhukukidestek@gmail.com adresi üzerinden engelli bireylere program içeriğiyle sınırlı olarak hukuki destek vermeye başlanmıştır. Örneğin, bir vakada, Vakıfbank tarafından tanık olmadan hesap açılmak istenmeyen görme engelli birey tarafından yapılan başvuruya iki öğrenci tarafından anında verilen hukuki destek sonucunda, banka geri adım atarak bireyin işlemini taniksiz yapmıştır. Başka bir vakada, engelli bir yüksek lisans öğrencisi tarafından dersi yürüten öğretim üyesinden yapılacak sınavda makul uyumlaştırma talep edilmiş, ancak bu talep kabul edilmeyerek öğrenci derste başarısız sayılmıştır. İki klinik öğrencisi tarafından verilen hukuki destek ile başvurucu enstitüye dilekçe ile başvurarak başarısız sayıldığı sınavın iptali ile makul uyumlaştırma yapılan yeni sınav yapılmasını talep etmiştir. Vaka, halen takip altındadır.

Yine başka bir vakada, internet üzerinden engelli bireylere yayın yapan bir oda yöneticisi tarafından sesli betimleme yapılan bir sinema filmini bahse konu odada paylaşması halinde telif ile ilgili bir sorun yaşayıp, yaşamayacağı konusunda yapmış olduğu başvuruya; iki klinik öğrencisi tarafından Engelliler Hakkında Kanun ve Fikir ve Sanat Eserleri Hakkında Kanun çerçevesinde görüş verilmiştir.